

The illustration depicts two waxwings perched on a light brown, textured branch. The bird on the left is shown in profile, facing left, with its head turned slightly towards the viewer. It has a prominent, upright crest of reddish-brown feathers. Its body is primarily a warm, light brown color, with a black throat and breast. The wings are dark grey with a white patch near the tip and a yellow and black stripe along the edge. The tail is dark with a yellow tip. The bird on the right is shown in profile, facing right, with its head turned slightly towards the viewer. It has a similar appearance to the first bird, with a reddish-brown crest and light brown body. The background is plain white, and several clusters of small, bright red berries are scattered around the branch, adding a touch of color and detail to the scene.

VOGELS

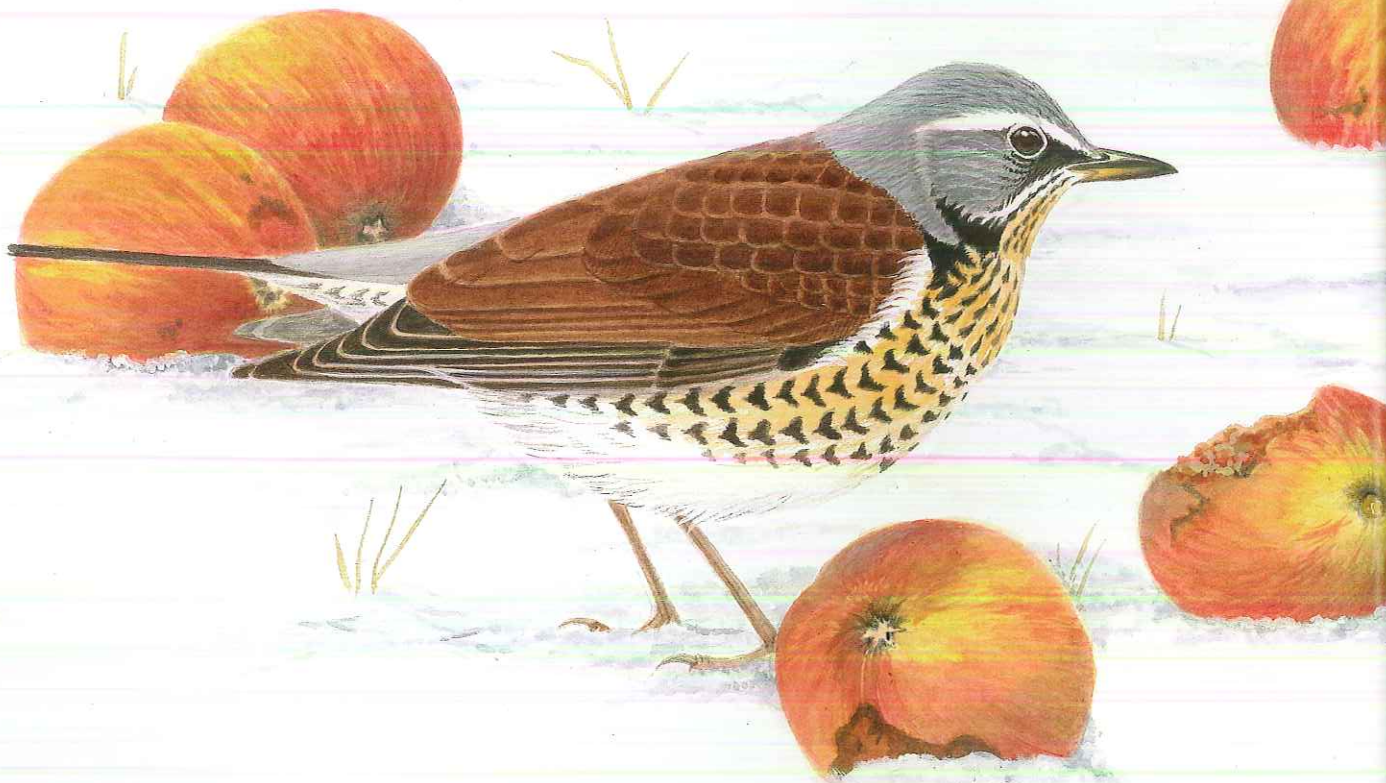
tekenen en schilderen

Vogelportretten stap voor stap in acryl

Andrew Forkner

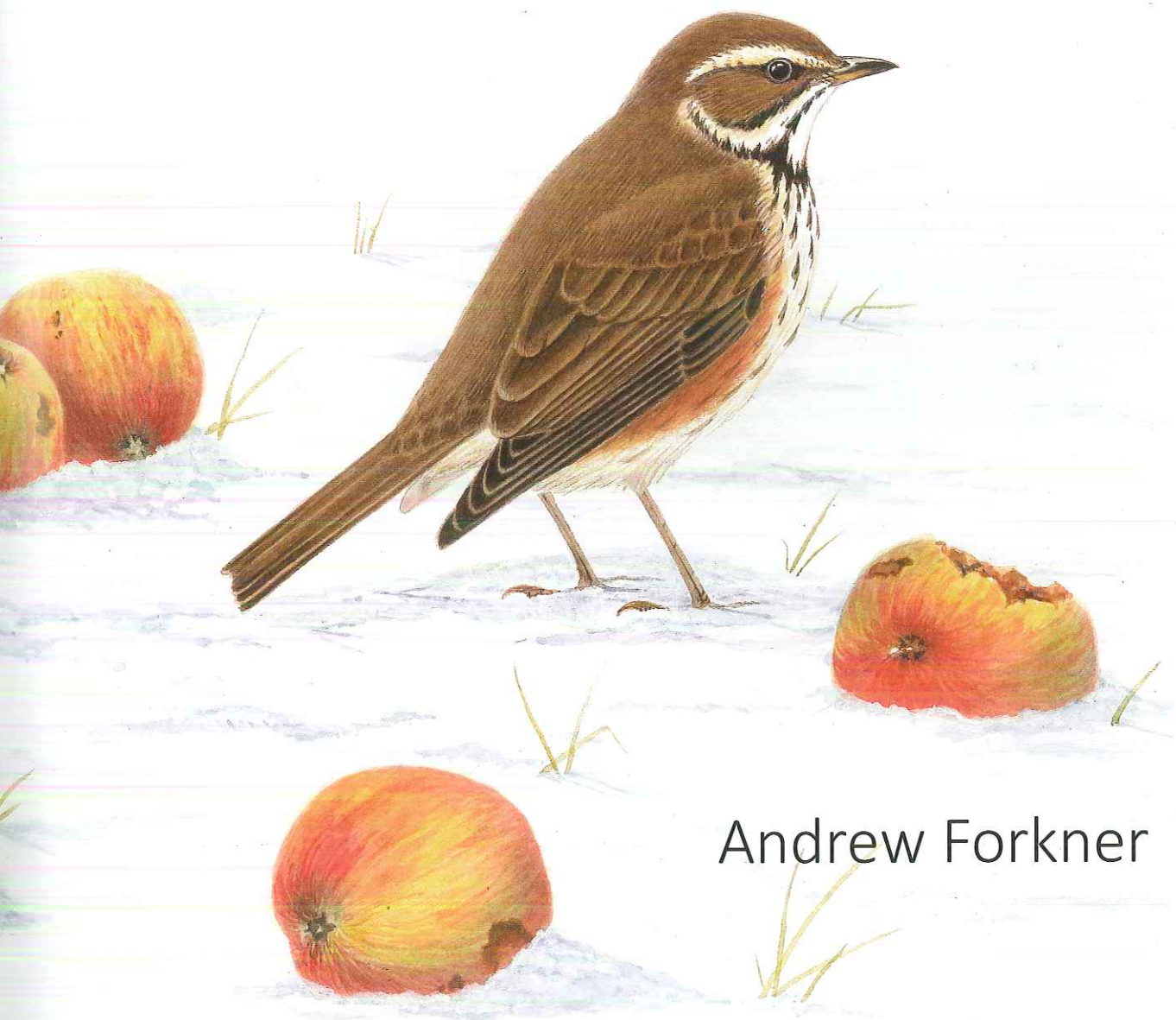
Opdracht

In herinnering aan mijn vader, Harry Forkner.

Vogels tekenen en schilderen

Vogelportretten stap voor stap in acryl

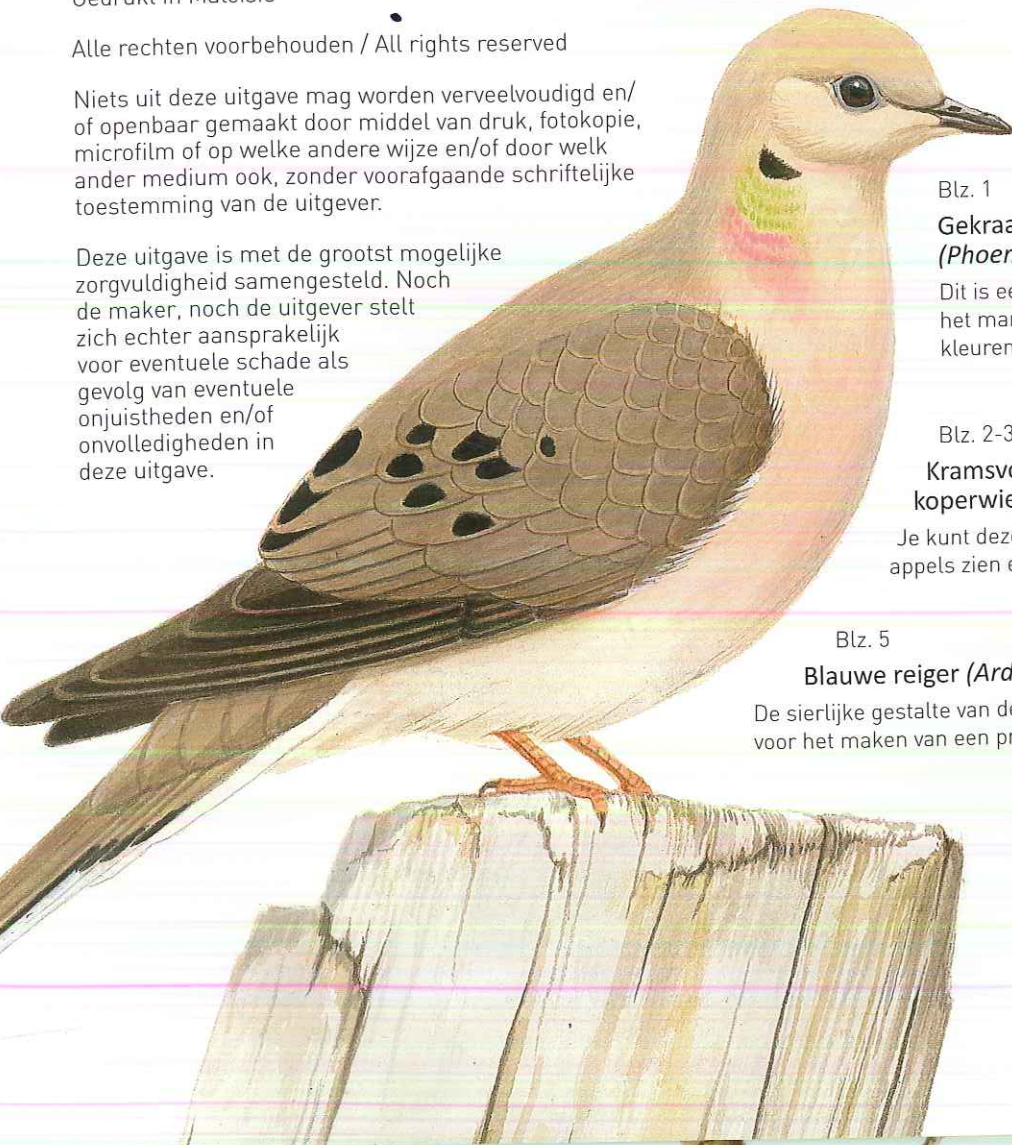
Andrew Forkner

KOSMOS

Utrecht/Antwerpen

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze en/of door welk ander medium ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Deze uitgave is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Noch de maker, noch de uitgever stelt zich echter aansprakelijk voor eventuele schade als gevolg van eventuele onjuistheden en/of onvolledigheden in deze uitgave.

Dankbetuiging

Graag wil ik een aantal mensen bedanken dat betrokken was bij de totstandkoming van dit boek.

In de eerste plaats mijn redacteur, Edd Ralph, wiens kennis van en ervaring met het uitgeversvak dit hele proces een stuk minder angstaanjagend maakten dan het aanvankelijk leek te zijn.

Vervolgens Juan Hayward, voor zijn bijdrage aan de vormgeving en Paul Bricknell voor zijn prachtige foto's.

Tot slot mijn vrouw Kerry. Haar niet-aflatende steun, zelfs in de tijd dat ik vanwege deadlines niet veel in huis kon doen, is in de afgelopen twaalf maanden van onschatbare waarde geweest.

Blz. 1

Gekraagde roodstaart (*Phoenicurus phoenicurus*)

Dit is een van mijn favoriete vogels. Ik heb hier het mannetje afgebeeld vanwege zijn opvallende kleuren.

Blz. 2-3

Kramsvogel (*Turdus pilaris*) en koperwiek (*Turdus iliacus*)

Je kunt deze vogels in de winter vaak afgewaaide appels zien eten, een tafereel dat ik graag schilder.

Blz. 5

Blauwe reiger (*Ardea cinerea*)

De sierlijke gestalte van de reiger leent zich heel goed voor het maken van een prachtige compositie.

Inhoud

INLEIDING 6

MATERIALEN 8

KLEUREN 10

COMPOSITIE 12

BASISTECHNIEKEN 18

KENMERKEN VAN VOGELS 24

DE VOGELS 34

Alcedo atthis Ijsvogel 36

Aquila chrysaetos Steenarend 40

Bombycilla garrulus Pestvogel 44

Cinclus cinclus Waterspreeuw 48

Dacelo novaeguineae Kookaburra 52

Egretta garzetta Kleine zilverreiger 56

Erithacus rubecula Roodborst 60

Falco tinnunculus Torenvalk 64

Fratercula arctica Papegaaiduiker 68

Garrulus glandarius Gaai 72

Haliaeetus leucocephalus Amerikaanse zeearend 76

Icterus galbula Baltimoretroepiaal 80

Junco hyemalis Grijze junco 84

Lanius excubitor Klapekster 88

Merops apiaster Bijeneter 92

Nycticorax nycticorax Kwak 96

Oenanthe oenanthe Tapuit 100

Picus viridis Groene specht 104

Quelea quelea Roodbekwever 108

Recurvirostra avosetta Kluut 112

Sitta europea Boomklever 116

Troglodytes troglodytes Winterkoning 120

Tyto alba Kerkuil 124

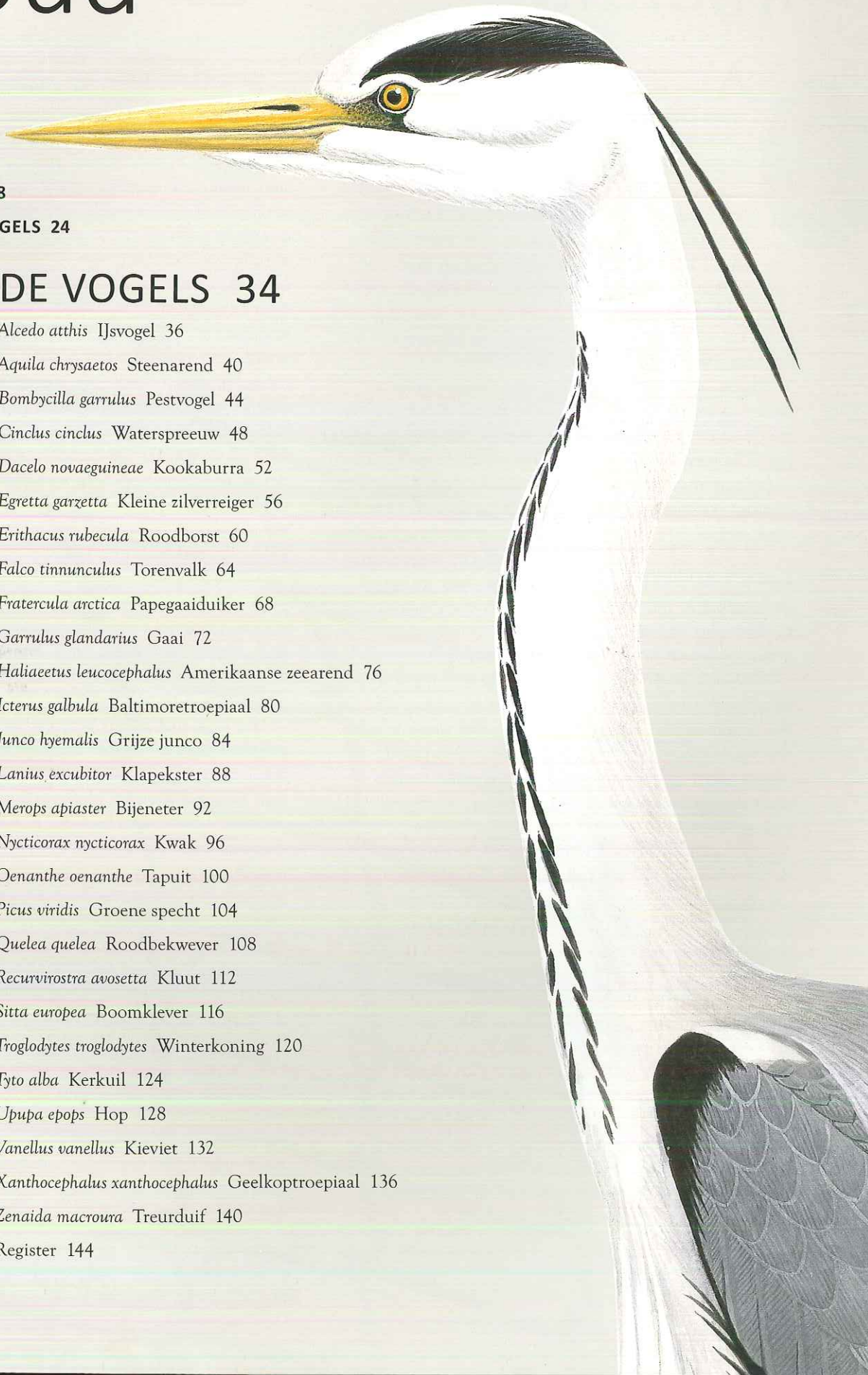
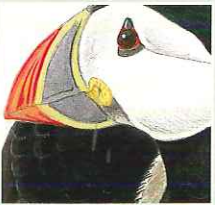
Upupa epops Hop 128

Vanellus vanellus Kieviet 132

Xanthocephalus xanthocephalus Geelkoptroepiaal 136

Zenaida macroura Treurduif 140

Register 144

Materialen

Acrylverf

Normaal gesproken werk ik met de allerbeste kwaliteit verf. Het is soms verleidelijk om goedkopere versies aan te schaffen van de kleuren die je nodig hebt, maar de mindere kwaliteit en het minder sterke pigment zullen uiteindelijk een nadelig effect hebben op het resultaat en de levensduur van het voltooide werk. De hoge concentratie van pigmenten in verf van een goede kwaliteit zorgt ervoor dat je er minder van nodig hebt en dat doet de prijs weer dalen.

Acrylverf heeft twee belangrijke voordelen als het om het opbouwen van je zelfvertrouwen gaat. De gedroogde verf is ongevoelig voor vocht en kan in een dikke laag worden aangebracht. Hierdoor kunnen kleuren worden gecorrigeerd door het gebruik van nieuwe laagjes of glazuren, zonder de onderliggende laag aan te tasten. Je kunt zelfs 'vergingingen' overschilderen zonder helemaal opnieuw te hoeven beginnen. Dus mocht er iets niet volgens plan verlopen dan is niet alles voor niets geweest.

Acrylverf is in potten (vloeibaar) en in tubes (een dikkere substantie) te koop, het is maar net waarvoor je de verf wilt gebruiken. Zelf gebruik ik het liefst potten acrylverf van Chromacolour, omdat de kleurtoon behouden blijft ook al wordt de verf nog zo sterk verdund. Met een onverdunde verf kan een lichte kleur over een donkere kleur worden geschilderd.

Penselen

Ook bij de aanschaf van penselen loont het om voor een goede kwaliteit te kiezen. Om heel gedetailleerd te kunnen schilderen heb ik penselen nodig die hun vorm en punt behouden. Veel kunstenaars gebruiken penselen van marterhaar, maar die zijn prijzig en naar mijn mening zijn synthetische penselen voor de technieken die ik gebruik net zo goed. Ik kies uit drie soorten: ronde penselen in maat 2, 4, 6 en 8 voor het schetsen en de grote opzet; sleperpenselen (penselen met een zeer fijne punt) in maat 0 en 2 voor fijne details en platte penselen van 12 en 15 mm voor het schilderen van grotere oppervlakken.

Ondergrond

Acrylverf is heel veelzijdig en kan worden gebruikt op verschillende soorten ondergrond, zoals aquarelpapier, karton, canvasboard, opgespannen doek of voorbehandelde houten panelen. Zelf werk ik het liefst op een glad oppervlak, daarom werk ik vaak op mdf dat ik met een laag witte acryl (gesso) heb voorbereid. Eerst breng ik drie tot vier lagen aan met een fijne verfroller. Elke laag grondverf schuur ik na het drogen op met fijn schuurpapier voordat ik de volgende laag aanbreng.

Alle voorbeelden in dit boek zijn gemaakt op 640 g/m² heetgeperst papier (HP Fabriano Artístico extra white). Het heeft een fantastisch zacht oppervlak dat mij in staat stelt heel gedetailleerd te werken. Ik maak ook altijd een reepje van het papier waar ik op werk aan mijn werkblad vast om de gemengde kleuren te testen.

Palet

Voor het schilderen met acrylverf gebruik ik een stay-wetpalet. Dit is een plastic palet met in het reservoir een sponzen laag die wordt afgedekt met een voorbehandeld semi-doorlaatbaar membraan dat ervoor zorgt dat de verf dagenlang vochtig blijft. Na gebruik kan het palet met een deksel worden afgesloten.

Ik gebruik aardewerk schaaltjes om de kleuren te mengen. Menging gaat het best op een glad, glimmend oppervlak en dat is ook snel schoon te maken. Leg de schaaltjes een paar minuten in warm water en de verf kan er zo afgeveegd worden. Een schaaltje kun je in je vrije hand houden waardoor je met je penseel snel wat meer verf kunt oppakken. Schaaltjes van gelijke grootte zijn netjes op te stapelen waardoor de verf minder snel uitdroogt.

Tip

In een aquarelblok zijn alle vellen papier rondom aan de rand aan elkaar geseald. Hierdoor gaat het papier niet rimpelen als het vochtig wordt en het hoeft dan ook voor gebruik niet behandeld te worden. Als een schildering af is, kan het bovenste vel eenvoudig verwijderd worden en ligt er een nieuw schoon vel klaar voor gebruik.

Gebrande omber

Een rijk, natuurlijk bruin. Gebruik het spaarzaam of meng het met Paynesgrijs om levendig rood te temperen.

Naturel omber

Soms ongemengd gebruikt, ook wel gemengd met groen voor een natuurlijker schakering, zoals bij de specht op blz. 104.

Gebrande sienna

Een warm bruin dat veel kan worden gebruikt, zowel ongemengd als in combinatie met andere kleuren.

Naturel sienna

Een veelzijdig geelbruin pigment dat gemengd met een beetje levendig groen een natuurlijker schakering krijgt.

Gele oker

Ik gebruik dit soms in plaats van gebrande sienna om een koelere schakering te krijgen.

Cadmiumgeel donker

Een sterk levendig geel. Heel geschikt voor de snavel van de papegaaiduikers op blz. 68.

Cadmiumgeel middel

Dit is een zachter geel dan andere gelen en kan daarom goed worden gemengd met andere kleuren zonder te overheersen.

Citroengeel

Een goede kleur voor vogels die een lichter geel rond de snavel en de kop hebben, zoals de steenarend op blz. 40.

Ultramarijn

Dit is een warm blauw en indien spaarzaam gebruikt, goed om een grijs mengsel een beetje kleur te geven.

Kobaltblauw

Deze kleur blauw gebruik ik heel veel. Sterk verdund werkt hij goed voor een lucht op de achtergrond.

Ceruleumblauw

Een felle blauwe die zeker opvalt in een compositie. Zie bijvoorbeeld de ijsvogel op blz. 36.

Gebrande karmijn

Een sterke kleur die ik zelden, en dan heel spaarzaam, gebruik. Ik heb hem aangebracht op de vleugel van de Kieviet op blz. 132.

Kraplak

Gemengd met gebrande sienna en gebrande omber levert dit sterke rood een prachtig, warm kastanjebruin op.

Cadmiumrood middel

Een helder levendig rood dat goed ongemengd kan worden gebruikt. Ik gebruik het veel.

Cadmiumrood licht

Ik gebruik dit soms in kleurmengsels in plaats van cadmiumrood.

Cadmiumoranje

Een prachtige gouden kleur die heel geschikt is om gebrande omber en gebrande sienna een beetje gloed te geven.

Hookersgroen

Ik gebruik deze kleur regelmatig ongemengd, maar nog vaker samen met andere kleuren.

Phtalagroen

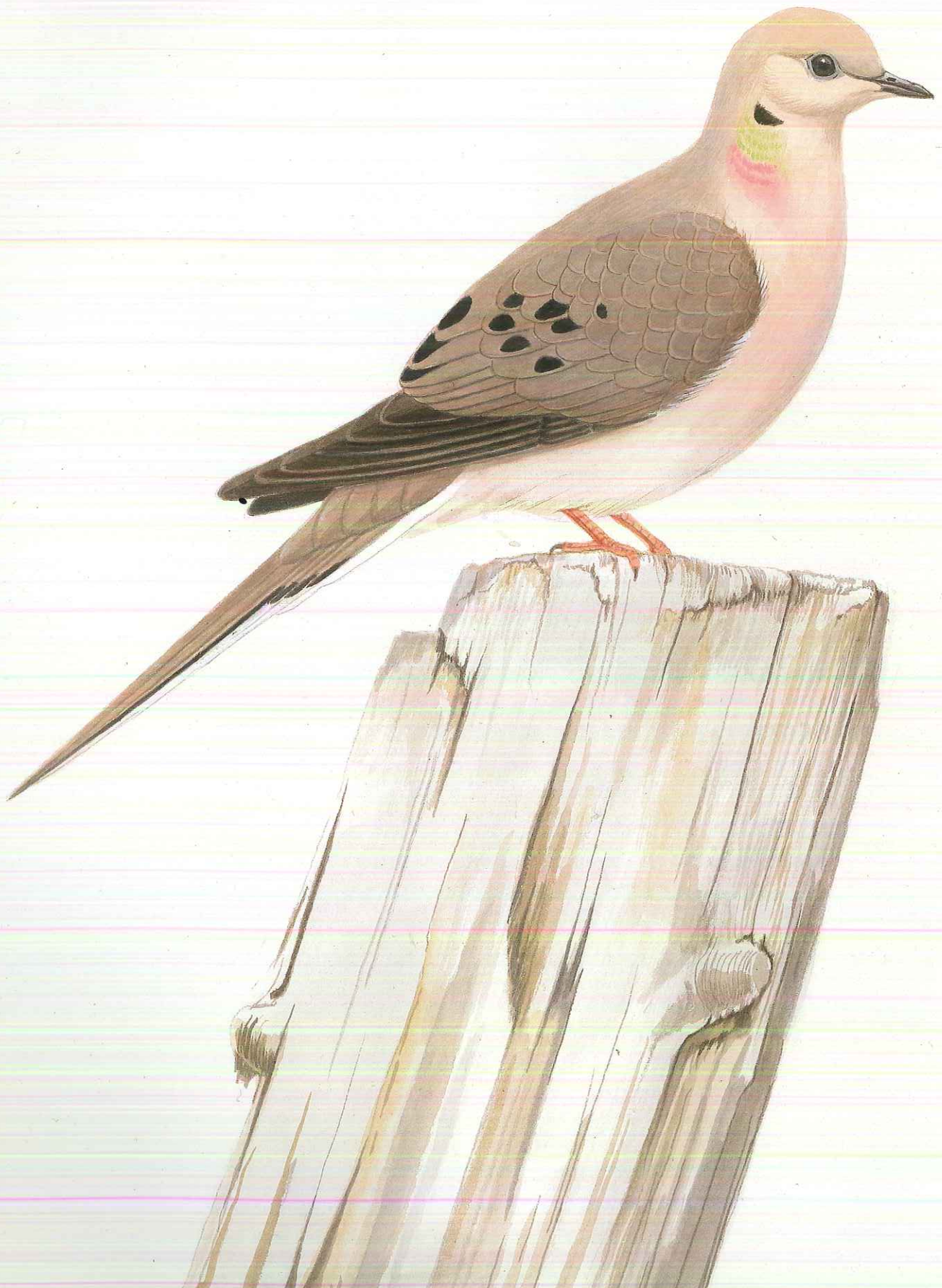
Om het heldere blauw van de ijsvogel op blz. 36 een vleugje groen te geven, gebruikte ik deze kleur.

Chroomoxidegroen

Een minder krachtig groen dan Hookersgroen. Een goede basis voor een mooi natuurlijk groen.

Limoengroen

Het levendige karakter van deze kleur maakte hem heel geschikt om hooglichten aan te brengen in het mos op blz. 48.

Zenaida macroura

Treurduif

Dit lid van de duivenfamilie is een veelvoorkomende vogel in Noord-Amerika en regelmatig te zien in parken en tuinen. Zijn uiterlijk doet aan dat van andere duiven denken, maar hij heeft een langere, spitse staart, die voor een elegantere uitstraling zorgt. De zwarte stippen op de vleugels zijn ook typerend.

Bij een aantal van de voorgaande schilderijen zijn vooral vogels afgebeeld met een opvallende tekening of kleur, maar de uitdaging van het schilderen van de treurduif ligt in het goed weergeven van het subtiele (vaal)bruin, grijs en de verfijnde roze en groene vlekken op de keel.

Je hebt nodig

Papier HP-aquarelpapier, 640 g/m², extra wit

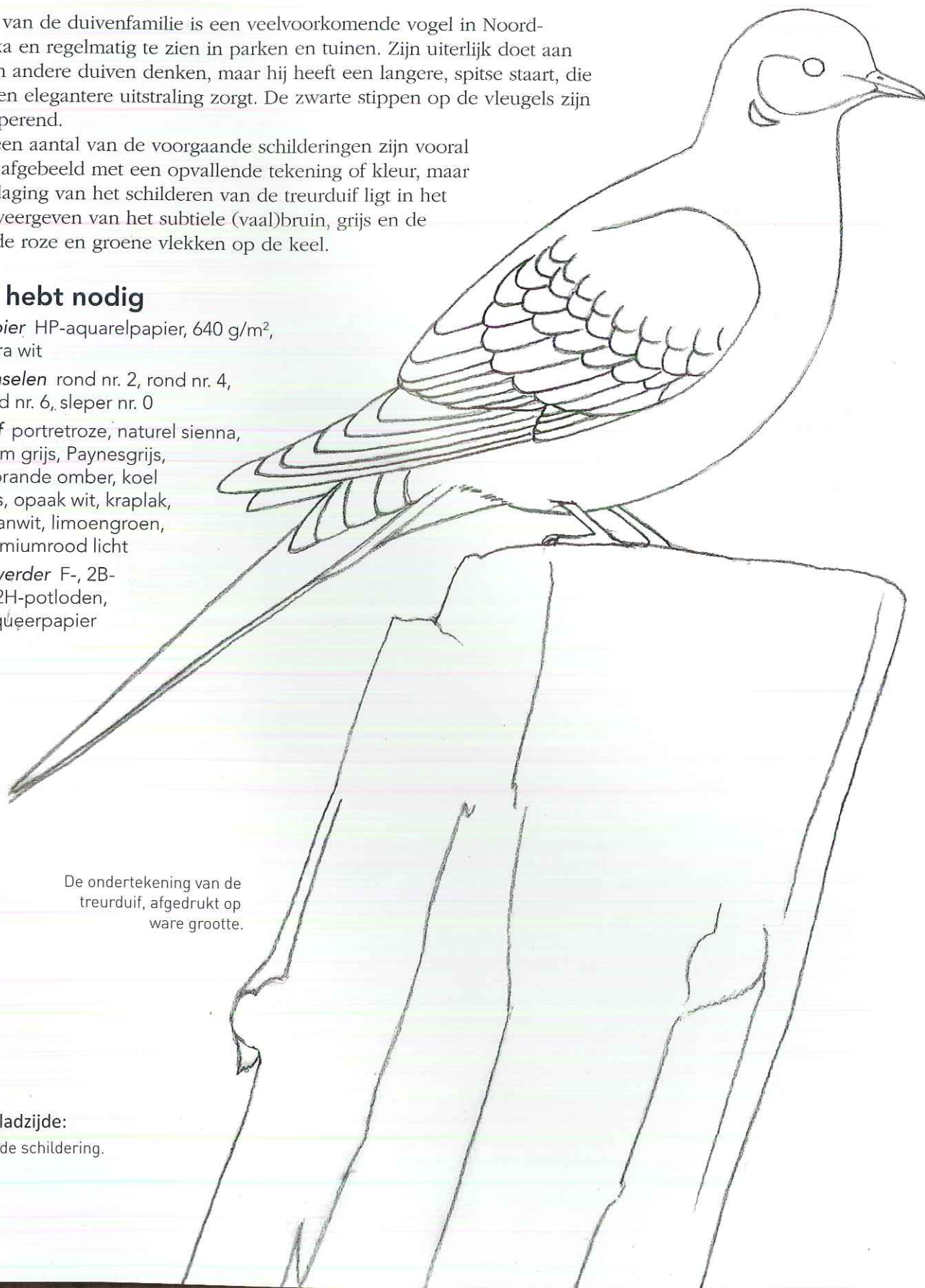
Penselen rond nr. 2, rond nr. 4, rond nr. 6, sleper nr. 0

Verf portretroze, naturel sienna, warm grijs, Paynesgrijs, gebrande omber, koel grijs, opaak wit, kraplak, titaanwit, limoengroen, cadmiumrood licht

En verder F-, 2B- en 2H-potloden, calqueerpapier

De ondertekening van de treurduif, afgedrukt op ware grootte.

Vorige bladzijde:
de voltooide schildering.

De kieviet schilderen

Kleurmengsels

A	Paynesgrijs en gebrande omber
B	Hookersgroen en naturel sienna
C	Gebrande karmijn
D	Warm grijs
E	Cadmiumoranje en gebrande sienna
F	Hookersgroen, naturel sienna en Paynesgrijs
G	Opaak wit
H	Paynesgrijs
I	Naturel sienna en titaanwit

Vorbereiding

1 Trek met een F- en 2B-potlood en het calqueerpapier de ondertekening op bladzijde 133 over op het aquarelpapier. Trek met een 2H-potlood alle lijnen na.

Basislaag

2 Breng op alle delen de basislaag aan en volg daarvoor de werkwijze op de volgende bladzijde. Gebruik een rond penseel nr. 2 voor de kleinere delen als de ogen, de donkere borstveren en de kuif, en een rond penseel nr. 4 of 6 voor de overige delen.

Details

3 Begin met het opbouwen van de kleur door met een rond penseel nr. 2 of een sleper details over de basislagen van de vogels aan te brengen. De werkwijze geeft aan of je hiervoor de basiskleur of een ander mengsel moet gebruiken.

4 Breng meerdere laagjes aan om de kleur van de donkerder delen geleidelijk te verdiepen.

Afwerking

5 Schilder met de sleper en mengsel G de hooglichten in de ogen (zie linksonder).

6 Schilder met een rond penseel nr. 2 en mengsel H de donkere tonen op de witte borstveren.

7 Maak met een rond penseel nr. 6 en mengsel F de groene veren iets donkerder.

8 Schilder met de sleper en mengsel I dunne contouren rond de groene veren.

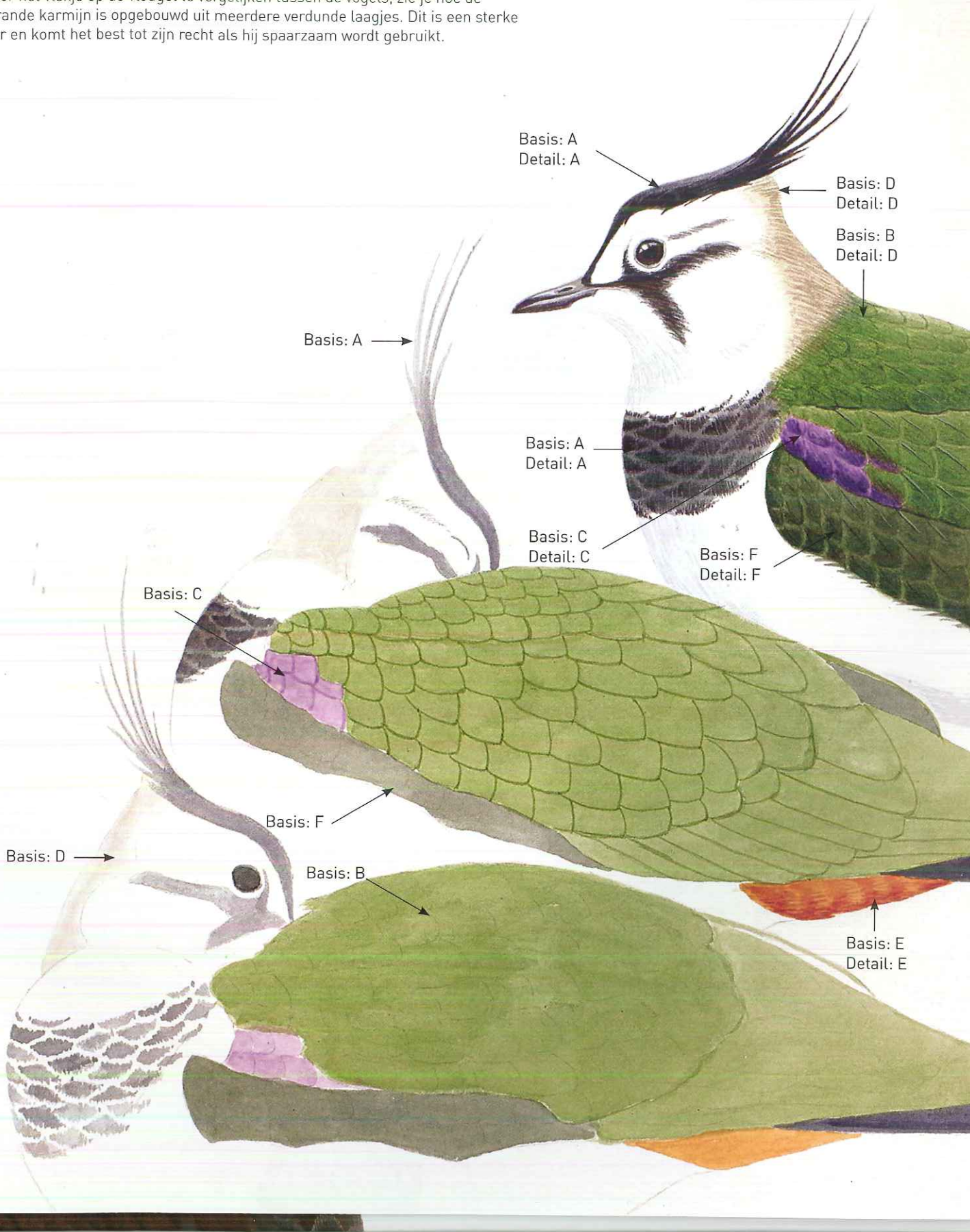
Het is belangrijk om in gedachten te houden dat het oog een bolle vorm heeft. Breng met de punt van het penseel een klein stipje opaak wit aan op de plek waar het licht valt. Schilder dan met verdunt wit opaak aan weerszijden van dit hooglicht een licht gebogen vorm om de ronding van de oogbol te suggereren.

De werkwijze

Hier zijn de drie vogels afgebeeld in verschillende stadia van voltooiing. Bij de vogel op de voorgrond zijn alleen de basislagen aangebracht. De tweede vogel heeft details rond de veren, op de borst en de veren onder de staart. De bovenste vogel is zo goed als voltooid. Ook bij deze schildering is het wit van het papier gebruikt om sommige delen van het verenkleed mee aan te geven.

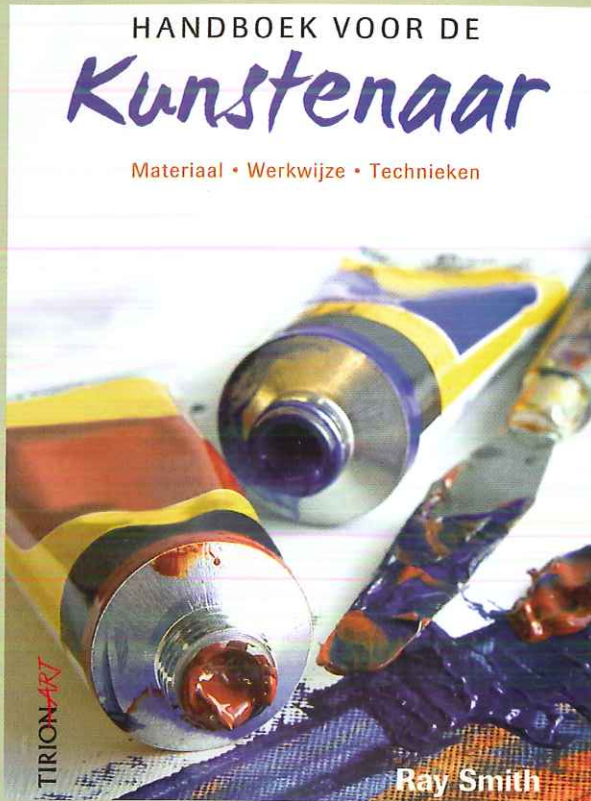
Door het vlekje op de vleugel te vergelijken tussen de vogels, zie je hoe de gebrande karmijn is opgebouwd uit meerdere verdunde laagjes. Dit is een sterke kleur en komt het best tot zijn recht als hij spaarzaam wordt gebruikt.

Register

- aalscholver 28
 achtergrond 13, 14, 35, 46, 58, 85, 103, 126, 127
 acrylverf 6, 8, 9, 20, 21, 23, 30, 35
 Afrikaanse jacana 33
 Amerikaanse kluut 30
 Amerikaanse zeearend (*Haliaeetus leucocephalus*) 13, 32, 34, 77-79
 Andesflamingo 31
- baltimoretroepiaal (*Icterus galbula*) 34, 81-83
 basiskleur 30, 38, 42, 46, 50, 54, 58, 62, 66, 70, 78, 82, 86, 90, 94, 98, 102, 106, 110, 114, 118, 122, 126, 130, 134, 138, 142
 bergeend 30
 bijeneter (*Merops apiaster*) 34, 93-95
 bladeren 13, 33, 38, 90, 91
 blauwe reiger 30
 boomklever (*Sitta europea*) 34, 117-119
 buizerd 29
- compositie 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 37, 49, 63, 91, 95, 99, 113, 117, 121, 129, 133
 contouren 13, 18, 34, 38, 39, 58, 59, 78, 102, 118, 123, 126, 127, 134, 139
- details 38, 42, 46, 50, 54, 58, 62, 66, 70, 74, 78, 82, 86, 90, 94, 98, 102, 106, 110, 114, 118, 122, 126, 130, 134, 138, 142
- eend 32, 33
 ekster 27
 fazant 28
- fijne lijntjes 62, 82
 flamingo 31
- gaai (*Garrulus glandarius*) 28, 35, 73-75
 ganzen 26
 geelkoptroepiaal (*Xanthocephalus xanthocephalus*) 35, 137-139
 gras 101, 102, 103, 110, 111, 121, 122, 125
 grijze junco (*Junco hyemalis*) 34, 85-87
 groene specht (*Picus viridis*) 27, 35, 105-107
 grote bonte specht 33
- havik 29
 hooglichten 11, 12, 21, 29, 30, 38, 46, 47, 51, 66, 69, 79, 81, 82, 83, 86, 90, 94, 98, 102, 106, 114, 118, 122, 126, 130, 134, 138
 hop (*Upupa epops*) 34, 129-131
 huismus 7
- ijsvogel (*Alcedo atthis*) 12, 34, 37-39
- kerkuil (*Tyto alba*) 26, 33, 34, 125-127
 Kieviet 11, 13, 14, 17, 18, 20, 22, 34, 133, 134, 135
 klapekster (*Lanius excubitor*) 34, 89-91
 klauwen 10, 24, 33, 35, 50, 62, 67, 75, 78, 79, 86, 90, 94, 98, 99, 106, 110, 118, 122, 126, 127, 130, 138, 142, 143
 kleine zilverreiger (*Egretta garzetta*) 35, 57-59
- kleuren 10-11
 kleurraampje 22
 kluut (*Recurvirostra avosetta*) 35, 113-115
 knobbelzwaan 28
 kookaburra (*Dacelo novaeguineae*) 34, 53-55
 kuifduiker 28
 kuifeend 28
 kwak (*Nycticorax nycticorax*) 35, 97-99
- lagen 6, 8, 22, 23, 34, 35, 38, 43, 54, 62, 78, 82, 86, 87, 102, 103, 114, 115, 142
 leefomgeving 13, 49, 127
 lichtval 12, 15, 47
 lisdodde 12, 37, 38
- mengen 8, 9, 10, 21, 22
- oehoe 28
 ogen 6, 12, 24, 28, 29, 38, 41, 42, 43, 46, 47, 50, 54, 58, 59, 62, 70, 74, 79, 82, 86, 90, 94, 97, 98, 99, 101, 102, 106, 110, 114, 118, 122, 126, 130, 134, 138, 142
 ondergrond 8
 overtrekken 6, 9, 18, 19, 34, 38, 42, 46, 50, 54, 58, 62, 65, 66, 70, 74, 78, 82, 86, 90, 94, 98, 102, 106, 110, 114, 118, 122, 126, 130, 134, 138, 142
- palet 8, 22
 papegaaiduiker (*Fratercula arctica*) 28, 33, 35, 69-71
 papegaaien 33
 patrijs 26
 pauw 27
 penselen 8, 21, 23, 37, 41, 45, 49, 53, 57, 61, 65, 69, 73, 77, 81, 85, 89, 93, 97, 101, 105, 109, 113, 117, 121, 125, 129, 133, 137, 141
 pestvogel (*Bombycilla garrulus*) 34, 45-47
- referentiemateriaal 9, 14, 15, 16, 17, 22, 28, 30, 82, 99, 114, 122, 126, 129, 138
 rode patrijs 28
 roodbekwever (*Quelea quelea*) 35, 109-111
 roodborst (*Erithacus rubecula*) 35, 61-63
 roofvogels 29, 32, 41, 77
- rosse kolibrie 30
 rotsen 70, 71, 86, 102
- schaduwen 10, 12, 13, 21, 42, 46, 51, 62, 66, 70, 74, 75, 78, 79, 86, 90, 91, 94, 98, 99, 102, 106, 110, 118, 122, 130, 138, 142
 schakering 10, 11, 23, 37, 38, 42, 46, 78, 82, 114, 142
 schetsen 8, 9, 16, 17, 19
 snavel 10, 11, 24, 30, 38, 39, 42, 43, 50, 53, 55, 58, 59, 62, 63, 70, 75, 82, 86, 89, 90, 95, 98, 102, 106, 114, 115, 122, 130, 138, 139, 142, 143
 specht 11, 27, 33, 105, 106, 107
 stay-wetpalet 8, 22
 staarten 13, 21, 24, 26, 27, 35, 39, 45, 51, 55, 58, 65, 66, 67, 75, 77, 78, 79, 90, 119, 121, 130, 135, 138, 141, 142
 steenarend (*Aquila chrysaetos*) 11, 34, 41, 42, 43
 stenen 49, 50, 51
- tapuit (*Oenanthe oenanthe*) 32, 35, 101-103
 tapuit 32, 35, 101, 102, 103, 131
 textuur 30, 50, 65, 67, 86, 99, 102, 103, 110, 126, 131, 139
 toon 8, 10, 38, 46, 47, 50, 59, 62, 66, 70, 78, 79, 82, 86, 90, 94, 102, 106, 110, 118, 119, 122, 127, 130, 134
 torenvalk (*Falco tinnunculus*) 24, 29, 35, 65-67
 treurduif (*Zenaida macroura*) 35, 141-143
- veren(kleed) 6, 10, 11, 13, 14, 18, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 35, 37, 38, 41, 42, 45, 46, 51, 53, 54, 55, 59, 65, 66, 69, 70, 73, 77, 78, 79, 81, 82, 83, 86, 87, 89, 90, 93, 95, 97, 98, 102, 109, 111, 113, 117, 118, 121, 122, 126, 127, 129, 130, 134, 135, 137, 138, 139, 141, 143
 vink 30
 vleugels 11, 22, 24, 25, 43, 45, 46, 55, 66, 74, 82, 98, 118, 119, 126, 127, 130, 135, 138, 142, 143
 voorgrond 20, 115, 135
- waterspreeuw (*Cinclus cinclus*) 34, 49-51
 weerspiegelingen 51, 114, 115
 wilde eend 32
 winterkoning (*Troglodytes troglodytes*) 34, 121-123
 wulp 30
- zwaluw 26

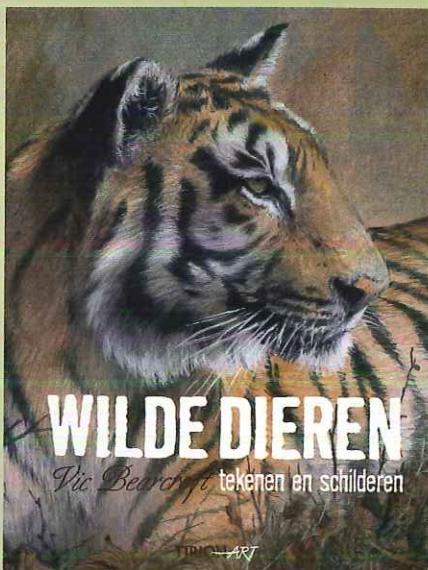
Ook verkrijgbaar bij Kosmos Uitgevers

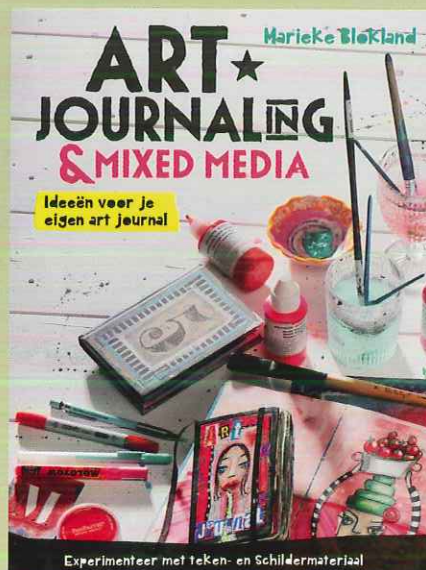
Handboek voor de kunstenaar
ISBN 9789043916851

Grondbeginselen voor het tekenen MET DVD
ISBN 9789043916851

Wilde dieren tekenen en schilderen
ISBN 9789043915670

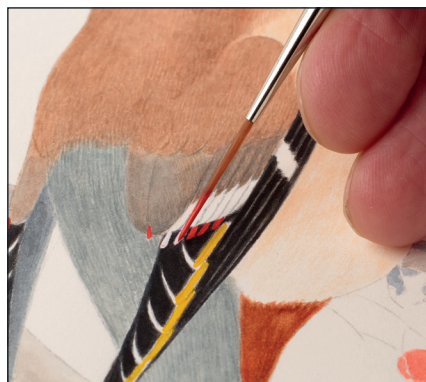
Art journaling & mixed media
ISBN 9789043917551

Schilderlab
ISBN 9789043917629

Vogels fascineren door hun kleuren en bewegingen. Met de stap-voor-stap uitleg in dit boek kan iedereen een mooi vogelportret op papier zetten. Je kunt een lijntekening overtrekken of zelf vogels (na) tekenen met de instructies die overzichtelijk staan beschreven: hoe teken je veren, ogen, snavel en poten van de meest kenmerkende details van vogels? Bij elk portret staat een kleurenpalet om de juiste kleur acrylverf toe te passen. Een overzichtelijk en stapsgewijs instructieboek voor beginners en gevorderden om gevleugelde kunst te maken!

- **Bijna 30 vogels in beeld: van roof- tot water- en zangvogels die voorkomen over de hele wereld**
- **Stap voor stap tekenen**
- **Inclusief kleurenpalet om te schilderen met acrylverf**
- **Met veel aandacht voor details van de meest karakteristieke vogels**

9 789043 918367

www.kosmosuitgevers.nl

KOSMOS
NUR 476

Kosmos Uitgevers
Utrecht/Antwerpen